

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 506/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Annou Lacovou, Pražská 4, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Co 431/2018 z 15. júla 2020 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 78/2021 z 30. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. júla 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) namietanými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutia, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu primerané finančné zadostučinenie vo výške po 2 000 eur zo strany krajského súdu a zo strany najvyššieho súdu a náhradu trov konania vo výške 442,48 eur. Zároveň sťažovateľ navrhol odklad vykonateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom súdneho konania v právnej veci žalobcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti sťažovateľovi v postavení žalovaného, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C 183/2010, o zaplatenie kúpnej ceny.

3. Žalobca sa proti sťažovateľovi domáhal zaplatenia kúpnej ceny vo výške 151 497,02 eur s úrokom z omeškania vo výške 14,5 % od 19. júla 2006 do zaplatenia a náhrady trov konania, a to

na základe tvrdenia, že mu nebola uhradená kúpna cena podľa kúpnej zmluvy uzavretej 23. júna 2006 (ďalej len „kúpna zmluva“).

4. Súd prvej inštancie neuveril tvrdeniam žalobcu o nezaplatení kúpnej ceny, ale, práve naopak, tvrdenia sťažovateľa vyhodnotil ako hodnoverné, pravdivé, keď považoval za preukázané, že kúpna cena bola v celosti žalobcovi uhradená, a v poradí prvým rozsudkom č. k. 17 C 183/2010 z 9. apríla 2013 žalobu zamietol.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie. Namietal, že okresný súd zamietol jeho návrh na vykonanie dokazovania vypočutím nahrávky predloženej žalobcom vykonanej 1. apríla 2010 bez vedomia a súhlasu sťažovateľa a vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania o pravosti podpisu žalobcu na oprave kúpnej zmluvy vykonanej za osobnej prítomnosti zamestnanca úradu priamo na Katastrálnom úrade v Košiciach, Správe katastra Košice-okolie 12. júla 2006.

6. Krajský súd uznesením č. k. 3 Co 260/2013 z 28. augusta 2014 zrušil napadnutý v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Súd prvej inštancie doplnil dokazovanie nariadením ďalšieho znaleckého dokazovania o pravosti podpisu žalobcu na oprave kúpnej zmluvy z 12. júla 2006 vykonanej pred zamestnancom Okresného úradu Košice-okolie, katastrálneho odboru a výsluchom svedkov. O tom, či a akou formou vykonal dôkaz vypočutím nahrávky z 1. apríla 2010 predloženej žalobcom, sťažovateľ nemá žiadnu vedomosť.

8. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 17 C 183/2010 z 24. apríla 2018 rozhodol tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 151 497,02 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania od 19. júla 2006 do zaplataenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

9. Z odôvodnenia tohto rozsudku podľa sťažovateľa vyplýva, že pri hodnotení dôkazov prevážili nepriame a nepreukázané dôkazy tvrdené žalobcom oproti priamym listinným dôkazom predloženým sťažovateľom.

10. Proti v poradí druhému rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie.

11. Krajský súd rozsudkom č. k. 3 Co 431/2018 z 15. júla 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej nevyhovujúcej časti, vo výroku o trovách konania a vo výroku o trovách konania štátu.

12. Krajský súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že sťažovateľ nepreukázal, že žalobcovi skutočne zaplatil doplatok kúpnej ceny.

13. Proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie.

14. Najvyšší súd o dovolaní sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 7 Cdo 78/2021 z 30. marca 2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“) tak, že dovolanie odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

15. Podstatou argumentácie sťažovateľa je skutočnosť, že podľa jeho názoru sú napadnuté rozhodnutia arbitrárne a nepreskúmateľné.

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta ústavne nekonformný a arbitrárny právny názor krajského súdu a najvyššieho súdu spočívajúci v povinnosti sťažovateľa znova zaplatiť už raz zaplatenú kúpnu cenu.

17. Závery odvolacieho súdu, ktorými sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, podľa názoru sťažovateľa nie sú správne, sú v rozpore s ustálenou súdnou praxou dopadajúcou na spôsob hodnotenia dôkazov súdmi a svojím postupom odvolací súd neodstránil rozsudkom súdu prvej inštancie nastolený nezákonný stav, ale, práve naopak, prikazuje sťažovateľovi opätovne plniť a zaplatiť už raz zaplatenú kúpnu cenu, v dôsledku čoho postupom odvolacieho súdu bolo vydané nezákonné rozhodnutie a boli porušené práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

18. Odvolací súd pri rozhodovaní bral do úvahy len nepriame dôkazy, ktoré boli vykonané súdom prvej inštancie, ale bez toho, aby mal odvolací súd vedomosť, ako boli tieto dôkazy vykonané, ako ich prvostupňový súd hodnotil a vyhodnotil vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi.

19. Najvyšší súd sa podľa názoru sťažovateľa nevenoval zákonnosti vedenia konania, zákonnosti vykonávania dokazovania a zákonnosti hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie a ani odvolacím súdom.

20. Odôvodnenie uznesenia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania vo svojom obsahu len odmieta všetky tvrdenia sťažovateľa uvedené v dovolaní bez jediného poukazu, prečo považuje hodnotenie nepriamych dôkazov tvrdených žalobcom odvolacím súdom za správne aj napriek tomu, že sám žalobca o sebe vo svojom odvolaní z 23. mája 2013 okrem iného uviedol: „*javí sa potrebným uviesť súdu, že žalobcovi skutočne bol odňatý vodičský preukaz a to na základe rozhodnutia zo dňa 13.11.2006, avšak nie z dôvodu alkoholizmu, ale zlého zdravotného stavu, o čom predkladáme kópiu rozhodnutia a to, že zdravotný stav žalobcu v uvedenom období a de facto dodnes je zlý, svedčí aj prepúšťacia správa z FN LP Košice odbor Neurológia zo dňa 16.02.2005 z ktorej vyplýva, že mu bola diagnostikovaná demencia a ochorenie Alzheimer ako aj vypracovaný posudok na zdravotný stav žalobcu zo strany ÚPSVaR, a to z 24.04.2007, ktorý bol posúdený za občana s ťažkým zdravotným postihnutím a potrebuje neustály dohľad.*“

21. Pokiaľ ide o vyriešenie právnej otázky nastolenej sťažovateľom v dovolaní, túto najvyšší súd odmietol akceptovať ako dovolací dôvod s poukazom, že súd mal viac dôkazov, a nie iba jeden dôkaz, ktorého zákonnosť vykonania a hodnotenia sťažovateľ napádal vo svojom dovolaní z 19. novembra 2020.

22. Konajúce súdy uverili tvrdeniu žalobcu, že 12. júla 2006 nebol v Košiciach, aj napriek tomu, že v daný deň bol osobne na Správe katastra Košice-okolie a opravil vady kúpnej zmluvy. Prítomnosť žalobcu na katastri potvrdila svedkyňa [REDAKOVANÉ], v čase konania úkonu pracovníčka katastra a v čase svedeckej výpovede pred súdom vedúca katastrálneho odboru Okresného úradu Košice-okolie. Teda súdy pri hodnotení dôkazu neuverili dôveryhodnej osobe, ale žalobcovi (trpiacemu demenciou a alzheimerom), ktorý popiera, že by bol odstránil vady kúpnej zmluvy, na základe ktorej sa domáha zaplata kúpnej ceny.

23. Ak súdy vyhodnotili, že žalobca 12. júla 2006 nebol osobne v Košiciach, teda nemohol ani vykonať opravu kúpnej zmluvy, mali vyhodnotiť aj priamy následok svojho úsudku, že zavkladovaná kúpna zmluva by nikdy nebola zavkladovaná, keďže by neboli zákonným spôsobom odstránené jej nedostatky a chyby. Následok, ktorý výklad skutkového stavu nastolený súdom

nastal, súdy neriešia a týmto spôsobom samotný súd nastrojuje ďalšie nevyriešené otázky, ktoré ponecháva bez povšimnutia. Ak súdy popreli prítomnosť žalobcu 12. júla 2006, čo je ale preukázateľne v rozpore s objektívnou skutočnosťou, aký právny názor zaujali vo vzťahu k už uvedenému, z odôvodnenia nevyplýva, najmä či mohlo dôjsť k zavkladovaniu kúpnej zmluvy bez opravy, či zmluva bez opravy vykonanej 12. júla 2006 mohla privodiť vecnoprávne účinky kúpnej zmluvy a či sťažovateľ mohol nadobudnúť nehnuteľnosti a či je žalobcovi niečo dlžný, ak kúpna zmluva by bola bez opravy nezavkladovateľná, a teda sťažovateľ by sa nestal vlastníkom nehnuteľností.

24. Ak by nebol sťažovateľ uhradil kúpnu cenu žalobcovi 12. júna 2006, manželka žalobcu [REDACTED] by na základe kúpnej zmluvy z 13. augusta 2008 nepredala sťažovateľovi ďalšie nehnuteľnosti bez toho, aby sa vopred domáhala zaplataenia kúpnej ceny za už skôr predané nehnuteľnosti.

25. Ak by nebol sťažovateľ uhradil kúpnu cenu žalobcovi 12. júna 2006, sám žalobca a sestry žalobcu [REDACTED] a [REDACTED] by neuzavreli so sťažovateľom dohodu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva z 19. septembra 2008 bez toho, aby sa domáhali splnenia skôr uzavretých zmlúv.

26. Ak odvolací súd uznesením č. k. 3 Co 260/213 z 28. augusta 2014 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a uložil súdu povinnosť vykonať dôkaz vypočutím nahrávky, tak nie je zrejmé, čo bolo dôvodom, že nemal žiaden záujem na tom, aby sa venoval tomuto dôkazu, akou formou sa dostal tento dôkaz do súdneho spisu, kto spracoval prepis nahrávky, bol prepis nahrávky reálne a správne vykonaný, ako súd oboznámil strany sporu s týmto dôkazom, ako tento dôkaz vykonal, ako ho vyhodnotil, ak náš právny poriadok neupravuje postup vykonania dôkazu zvukovou nahrávkou alebo videozáznamom.

27. Okresný súd o vykonaní dôkazu zaznamenal: „*súd prehral záznam nahratý v dome [REDACTED] 1.4.2010 z usb kľúča, ktorý doložila do spisu právna zástupkyňa žalobcu, v celkovej dĺžke 1 hod. 8 min. Bolo prehratých 11 min. 16 sek (končí časť označená žalobcom) a potom od 50 min. 1 sek.*“ Uvedený záznam o vykonaní dôkazu nedáva žiadny obraz o vykonanom dôkaze, nie je možné zistiť, čo bolo obsahom nahrávky preukázané, čo z danej nahrávky súd považoval pre rozhodnutie vo veci za dôležité. Tento vykonaný dôkaz v žiadnom prípade nemohol hodnotiť odvolací súd a ak odvolací súd opätovne prehrával nahrávku, tak v neprítomnosti sťažovateľa, čím porušil jeho práva na spravodlivý proces, keďže vykonal dôkaz bez nariadenia pojednávania a bez účasti strán sporu.

28. Spôsob vykonania dôkazu vypočutím nahrávky či prehratím videozáznamu nebol Občianskym súdnym poriadkom upravený a nie je upravený ani Civilným sporovým poriadkom (ďalej len „CSP“) a súdy takýto dôkaz vykonávali a vykonávajú na základe individuálneho posúdenia.

29. Počas konania pred súdom prvej inštancie došlo k zmene zákonného sudcu a sťažovateľovi nie je známe, ako sa s daným dôkazom oboznámil zákonný sudca. Ak sa oboznámil len s prepisom nahrávky spracovaným a predloženým žalobcom, ktorý je obsahom súdneho spisu bez akejkoľvek verifikácie správnosti a pravdivosti prepisu, dopustil sa súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd vážneho pochybenia pri vykonávaní dokazovania a pri celkovom hodnotení dôkazov.

30. Podľa názoru sťažovateľa napadnuté rozhodnutia trpia už uvedenými nedostatkami, keďže spôsob vykonania dôkazu vypočutím nahrávky nebol dovolacím súdom doteraz riešený a rozhodovacia prax najvyššieho súdu nebola ešte vyjadrená v jeho stanoviskách a rozhodnutiach.

31. Sťažovateľ sa domnieva, že napadnuté rozhodnutia nie sú ústavne primeraným spôsobom odôvodnené a považuje ich za arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

32. Sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Duditš podaním z 19. septembra 2023 v súlade s § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu, že vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] bol členom odvolacieho senátu krajského súdu, ktorý uznesením č. k. 3 Co 260/2013 z 28. augusta 2014 zrušil v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie v spore o zaplatenie kúpnej ceny vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 183/2010. Po zrušení skoršieho rozsudku boli v tom istom spore vydané ďalšie rozhodnutia vrátane tých, ktoré sú napadnuté ústavnou sťažnosťou. Uvedená skutočnosť mu podľa § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde bráni, aby mohol konať a rozhodovať vo veci sťažovateľa. Podľa čl. IV ods. 1 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) dostupného na webovom sídle ústavného súdu rozhodol I. senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 518/2023-6 z 28. septembra 2023 o vylúčení sudcu IV. senátu ústavného súdu Ladislava Duditša z prejednávanej veci. Podľa čl. III. ods. 1 písm. c) rozvrhu práce vylúčeného člena štvrtého senátu zastupuje člen tretieho senátu, podľa písm. d) tohto ustanovenia neprítomného vekom mladšieho člena senátu alebo z rozhodovania vylúčeného vekom mladšieho člena senátu zastupuje vekom mladší člen senátu určený podľa písmena c); týmto sudcom je člen tretieho senátu ústavného súdu Martin Vernarský.

33. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval v už uvedenom zložení na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

34. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovateľ namieta, že napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva. Napadnuté rozhodnutia sťažovateľ považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodu, že nie sú odôvodnené ústavne udržateľným spôsobom v otázke súvisiacej so spôsobom vykonania dôkazu vypočutím nahrávky. Konajúce sudy podľa sťažovateľa rozhodovali na základe nepriamych dôkazov, čo viedlo k tomu, že sťažovateľ musí opätovne zaplatiť už raz zaplatený doplatok kúpnej ceny.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým rozhodnutím krajského súdu:

35. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

36. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

37. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu bolo prípustné dovolanie, ktoré sťažovateľ aj využil. Z toho vyplýva, že námietky sťažovateľa uvedené v dovolaní proti rozhodnutiu krajského súdu preskúmal najvyšší súd ako súd dovolací, ktorý rozhodol napadnutým rozhodnutím.

38. Na spresnenie ústavný súd dodáva, že sťažovateľ by vo vzťahu k odvolaciemu súdu mohol uplatniť námietky neuplatniteľné v mimoriadnom opravnom prostriedku (pozri IV. ÚS 398/2022, IV. ÚS 404/2022), takéto námietky však v ústavnej sťažnosti sťažovateľ neidentifikoval, resp. nemožnosť obrátiť sa s takýmto druhom námietky na dovolací súd ani netvrdí.

39. Z uvedeného dôvodu sa vo veci sťažovateľa uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu:

40. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

41. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

42. Ústavný súd teda skúmal, či sa najvyšší súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu č. k. 7Cdo/78/2021 z 30. marca 2023 s ústavou a dohovorom.

43. Sťažovateľ v rámci dovolania uplatňoval dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a zároveň dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

44. Opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP sťažovateľ založil na tvrdení o neaplikácii § 181 ods. 2 CSP zo strany súdu prvej inštancie, a teda neoboznámení s jeho predbežným právnym názorom. Podľa sťažovateľa tento nezákonný postup súdu mal za následok

vydanie prekvapivého rozhodnutia, keď súd prvej inštancie bez zjavných dôvodov a argumentov poprel pravdivosť listinných dôkazov preukazujúcich zaplatenie kúpnej ceny sťažovateľom žalobcovi a na základe hodnotenia nepriamych dôkazov dospel k záverom, ktoré tieto nepriame dôkazy vôbec nepreukazovali, a preto právne posúdenie súdom bolo v priamom rozpore s listinnými dôkazmi.

45. Najvyšší súd v tejto súvislosti v napadnutom rozhodnutí uviedol, že sťažovateľ si nesprávne právne vyložil § 181 ods. 2 CSP, keďže v predmetnej veci bola žaloba podaná ešte v roku 2009 za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a vo veci bolo vykonaných niekoľko pojednávanií. Dikcia § 181 ods. 2 CSP je naviazaná na ods. 1 predmetného ustanovenia, z ktorého je zrejmé, že postup súdu v zmysle odseku 2 nasleduje vždy po otvorení prvého pojednávania (po vyvolaní veci), a nie na každom ďalšom pojednávanií. Predbežné právne posúdenie veci je sudca povinný stranám a ich zástupcom oznámiť na prvom pojednávanií. Z hľadiska výpovednej hodnoty predbežného právneho posúdenia veci je nevyhnutné, aby bolo stanovisko súdu určité a zrozumiteľné. Na jeho základe musí byť stranám a ich zástupcom dostatočne zrejmé, aký výrok rozhodnutia vo veci samej možno očakávať v nadväznosti na predbežné prejednanie sporu a prípravu pojednávania. V zmysle uvedeného sa dovolací súd nestotožnil ani s argumentáciou sťažovateľa, že ide o prekvapivé rozhodnutie, keďže súd prvej inštancie postupoval len v intenciách skôr zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu a na základe vykonaného dokazovania a ustálenia skutkového stavu dospel k záverom, že sťažovateľ nepreukázal, že žalobcovi vyplatil doplatok kúpnej ceny (bod 10 odôvodnenia).

46. Ďalej dovolací súd konštatoval, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávaní veci nezistil. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo sa stotožnil s vyhodnotením dokazovania súdom prvej inštancie týkajúceho sa nepreukázania tvrdenia sťažovateľa, že žalobcovi vyplatil doplatok kúpnej ceny v zmysle uzavretej kúpnej zmluvy (bod 13 odôvodnenia).

47. Najvyšší súd ďalej uviedol, že nebolo možné sa stotožniť s argumentáciou sťažovateľa, že nemal vedomosť o nahrávke žalobcu, keď jednak z pokynu odvolacieho súdu vyplývalo, že sa súd prvej inštancie má zaoberať touto nahrávkou, ako aj z obsahu spisu bolo preukázané, že prepis nahrávky bol žalovanému doručený 4. apríla 2016 (č. l. 408). Následne súd prvej inštancie v rámci pojednávania 9. júna 2016 vykonal dokazovanie aj vypočítaním nahrávky, ktorá bola predložená na CD zo strany žalobcu a v rámci predmetného pojednávania mal sťažovateľ možnosť oboznámiť sa s týmto dôkazom, čo vyplývalo aj priamo zo zápisnice z pojednávania, kde sa samotný sťažovateľ, ako aj jeho právny zástupca vyjadrovali k predmetnej nahrávke (č. l. 429 – 430). Sťažovateľ v postavení žalovaného ako strana sporu mal možnosť nahliadať do súdneho spisu

a vyžiadať si tento dôkaz v dostatočnom časovom priestore, keďže od vykonania dôkazu na pojednávaní 9. júna 2016 do vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie uplynuli viac ako dva roky. V závere dovolací súd uviedol, že predmetnú nahrávku konajúce súdy v základnom konaní nezahrnuli ani do odôvodnenia, keďže mali dostatok iných dôkazov, z ktorých vyplynulo neunesenie dôkazného bremena na strane sťažovateľa (bod 14 odôvodnenia).

48. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí dospel k záveru, že tvrdenie sťažovateľa, že odvolací súd svojím procesným postupom zaťažil konanie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, je nedôvodné, preto dovolanie sťažovateľa v tejto časti odmietol (bod 16 odôvodnenia).

49. Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP založil na tvrdení, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, keďže podľa neho právna otázka týkajúca sa spôsobu vykonania dôkazu nahrávkou ešte nebola najvyšším súdom riešená. Zastával názor, že súd prvej inštancie nedoručil sťažovateľovi tento dôkaz predložený žalobcom a nedoručil sťažovateľovi ani prepis údajnej nahrávky a jeho vyhodnotenie údajnej nahrávky. Pokiaľ odvolací súd v skoršom zrušujúcom uznesení pripustil možnosť vykonania dôkazu prehraním nahrávky, tak o spôsobe vykonania tohto dôkazu nie je v spise vykonaný taký záznam, ktorý by mohol viesť strany sporu k zaujatiu stanoviska k nemu.

50. Najvyšší súd v tejto súvislosti v napadnutom rozhodnutí uviedol, že dôvodom, pre ktorý odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, bolo preukázanie, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, že kúpnu cenu v hotovosti v celosti žalobcovi skutočne uhradil. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že sa týka právnej otázky, na ktorej riešení založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a zároveň v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na ktorej vyriešení ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolanie napadnuté rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia (3 Cdo 214/2018). Najvyšší súd konštatoval, že odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na riešení otázky, akým spôsobom je potrebné vykonať dôkaz nahrávkou. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ v dovolaní nevymedzil právnu otázku, na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie v tejto časti nie je procesne prípustné (bod 20 odôvodnenia).

51. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa je potrebné ako neprípustné odmietnuť v časti nedôvodne namietanej existencie procesnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP podľa § 447 písm. c) CSP a vo zvyšnej časti pre nevymedzenie právnej otázky relevantnej z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP podľa § 447 písm. f) CSP.

52. Na doplnenie ústavný súd konštatuje, že § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad

o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* [odmietnutia spravodlivosti (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017)].

53. Ústavný súd v duchu svojej už ustálenej judikatúry poukazuje na nesprávne tvrdenie najvyššieho súdu, že postupom súdu možno rozumieť „... *iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.*“ (bod 8 jeho odôvodnenia), pretože pokiaľ (aj) rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (pozri napr. IV. ÚS 314/2020). Uvedená skutočnosť a nedostatok v odôvodnení najvyššieho súdu vzhľadom na argumentačnú dovolaciu líniu však v tomto prípade nemali vplyv na iný možný záver dovolacieho súdu, pretože z relevantných častí napadnutého rozhodnutia vyplýva, že jeho odôvodnenie inak nenesie znaky arbitrárnosti ani extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval právne závery uvedené v napadnutom rozhodnutí najvyššieho súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. To je pre ústavný súd rozhodujúce a tomu zodpovedá aj záver najvyššieho súdu o nutnosti odmietnutia dovolania sťažovateľa.

54. Vzhľadom na už uvedené zistenia ústavný súd konštatuje, že pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Práve naopak, takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu relevantný právny predpis výslovne umožňoval, preto napadnuté rozhodnutie v predmetnom prípade nemohlo znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

55. Ústavný súd uzatvára, že v posudzovanej veci nezistil, že by napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a jeho závery, ku ktorým v napadnutom rozhodnutí dospel, tak nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne), a tým za ústavne neudržateľné. Z odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom vo veci.

56. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých

porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

57. Ak najvyšší súd ústavne konformným a akceptovateľným spôsobom (pozri body 43 až 50 tohto odôvodnenia) dospel k názoru, že dovolanie sťažovateľa je potrebné odmietnuť, pričom vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil dôvody, ktoré viedli k tomuto záveru, a tento názor nebol ústavným súdom vyhodnotený ako svojvoľný (a teda ústavne neudržateľný), je zjavné, že absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a právami sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

58. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení či nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08). Ani z tohto hľadiska ústavný súd nezaznamenal nedostatky či inú zrejmu nespravodlivosť v namietanom rozhodnutí najvyššieho súdu. Navyše sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstate opakuje svoju argumentáciu uplatnenú v rámci podaného dovolania.

59. Ústavný súd preto konštatuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu zasahoval, preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

60. Vzhľadom na to, že ústavný súd konštatoval zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti, ostatnými návrhmi obsiahnutými v ústavnej sťažnosti (rozhodnutie o dočasnom opatrení, zrušenie napadnutého rozhodnutia a priznanie náhrady trov konania) sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu